

De nieuwe kerndoelen en *Taaljacht*

Uitgeverij Zwijsen – oktober 2025

***Taaljacht* voldoet volledig aan de definitieve conceptkerndoelen Nederlands die SLO in april 2025 heeft uitgebracht. In dit artikel geven we per kerndoel aan hoe dit verweven zit in *Taaljacht*.**

De definitieve conceptkerndoelen hebben een indeling die recht doet aan de huidige ontwikkelingen van het taalonderwijs. Vanuit *Taaljacht* zijn we er heel blij mee.

Highlights uit de definitieve conceptkerndoelen

Voor we naar de kerndoelen en hun indeling gaan, geven we een paar 'highlights' die in de definitieve conceptkerndoelen worden benadrukt en hoe die in *Taaljacht* aan bod komen.

Samenhang

Taalvaardigheden worden niet los van elkaar verworven, maar in samenhang met andere vaardigheden. Dat wisten we natuurlijk allang, maar in de definitieve conceptkerndoelen ligt er nu een duidelijker accent op.

In *Taaljacht* staat samenhang centraal. Bij schrijven bijvoorbeeld, lezen de leerlingen zich in, overleggen met medeleerlingen, gaan op onderzoek uit, schrijven een eerste en tweede versie van hun product en stellen hun product bij. De focus komt te liggen op het proces van het schrijven; formatieve toetsing is belangrijk.

Taal leren is een sociaal proces

Door interactie met anderen worden je ideeën aangescherpt, veranderd, verhard, genuanceerd (alle opties zijn mogelijk). Het is achteraf (als je je hebt geuit – uitgesproken, geschreven, getekend of hoe dan ook) niet meer na te gaan hoe je ideeën zijn gevormd. In ieder geval: ze zijn nu van jou.

In *Taaljacht* is het accent op leren als een sociaal proces evident. Peerfeedback is belangrijk; het werken met coöperatieve werkvormen van dr. Spencer Kagan komt in alle blokken voor.

Taal leren en leren over taal

In de vorige kerndoelen lag sterk de nadruk op de ontwikkeling van *taalvaardigheden* van de leerlingen. Nu wordt daarnaast ook kennis over taal benadrukt.

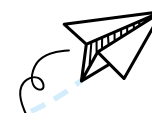
Alle thema's in *Taaljacht* liggen op het gebied van taal. Zo leren de leerlingen taal gebruiken én doen ze tegelijkertijd kennis op over allerlei belangrijke aspecten van taal.

Indeling domeinen

Graag geven we je een overzicht van de hoofdindeling van de domeinen en subdomeinen, en de aanpak hiervan in *Taaljacht*.

Er is één overkoepelend domein dat gaat over het stimuleren van de taalcompetentie van de leerling. De andere kerndoelen delen de ontwerpers in aan de hand van drie domeinen.

		<i>Taaljacht taal en Taaljacht tekstbegrip</i>	<i>Taaljacht spelling & grammatica</i>
Domein Overkoepelend			
Kerdoel 1	De school stimuleert de taalcompetentie van leerlingen. A Taal- en leesomgeving B Taal in de leergebieden	 	

Domein Communicatie			
Kerdoel 2	De leerling begrijpt teksten. A Luisteren en lezen met begrip B Luisteren en lezen met diep begrip C Bronnen verkennen	 	
Kerdoel 3	De leerling produceert teksten. A Doelgericht spreken en schrijven B Creatief taal gebruiken C Schrijven om te leren	 	
Kerdoel 4	De leerling voert gesprekken. A Doelgericht gesprekken voeren B Gesprekken voeren om te leren	 	
Kerdoel 5	De leerling ontwikkelt zich als bewuste taalgebruiker. A Reflecteren op taalactiviteiten		

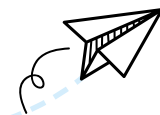
Domein Taal			
Kerdoel 6	De leerling toont inzicht in taal als systeem. A Vorm en betekenis beschouwen B Spelling, formulering en interpunctie	 	
Kerdoel 7	De leerling verkent het gebruik van taal. A Talige identiteit B Taalvariatie en taalverandering	 	

Domein Literatuur			
Kerdoel 8	De leerling doet ervaring op met literatuur. A Leesvoorkeur B Waarde van literatuur	 	
Kerdoel 9	De leerling toont inzicht in literatuur. A Verhalende teksten B Literaire genres	 	

 = voldoet

 = draagt hieraan bij

Nu volgt de uiteenzetting per kerndoel hoe dit in *Taaljacht* zit

De geformuleerde definitieve conceptkerndoelen zijn onderstreept. De concretisering die door SLO zijn uitgewerkt (Het gaat hierbij om) zijn daaronder weergegeven (de vetgedrukte regels) met daaronder uitleg over hoe dit in *Taaljacht* verwerkt is.

Taal wordt niet geleerd in deelvaardigheden, maar in samenhang. Daarbij komen allerlei elementen van de taalinhoud steeds opnieuw aan bod. In de verantwoording van de doelen binnen *Taaljacht* komen daarom herhalingen voor.

DOMEIN OVERKOEPELEND

Kerndoel 1 De school stimuleert de taalcompetentie van leerlingen.

1A De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving.

Aanbieden van taalactiviteiten in betekenisvolle contexten

Taaljacht werkt met betekenisvolle taalthema's, zoals: 'Van wie is taal?', 'Taal leren' en 'Taal in de media'. De leerlingen werken in elk blok toe naar een motiverende eindtaak, waarin ze de opgedane inzichten, kennis en vaardigheden direct kunnen verwerken en toepassen.

Aanbieden van een veelzijdig en actueel aanbod van jeugdliteratuur binnen een vaste leesroutine

Taaljacht besteedt ruimschoots aandacht aan het lezen van teksten, waaronder jeugdliteratuur. Er worden rijke teksten aangeboden: er is veel variatie in taalgebruik, soort en inhoud, lengte, structuur, thematiek en moeilijkheidsgraad. Het zijn zowel zakelijke (referentiële) teksten als fictie en van beide soorten komen verschillende varianten in de methode voor. Bij fictie valt te denken aan verschillende

soorten verhalen (bijvoorbeeld historische, hedendaagse of autobiografische verhalen), fabels, maar ook aan toneelteksten en poëzie.

Aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang

Alle taalvaardigheden worden in samenhang met elkaar aangeboden en geoefend. Voor de leerkracht staan in de handleiding bij elke les doelen uit verschillende taaldomeinen.

Stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven

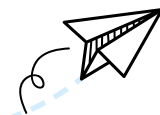
Taaljacht is een methode met een formatieve opzet; alles staat in het teken van groei en het opdoen van succeservaringen. Er wordt een diversiteit aan authentieke en rijke teksten aangeboden. Voor de leerkracht is er een overzicht van alle gebruikte boeken en bronnen, waaruit een voorleesboek kan worden gekozen en bijvoorbeeld een thematafel mee kan worden ingericht.

Al vanaf groep 4 oefenen de leerlingen in een kleine, veilige setting met het presenteren en/of publiceren van hun eindproduct. *Taaljacht* biedt een leerlijn feedback geven en ondersteunt de leerkracht bij het creëren van een open en veilige sfeer in de klas.

Ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen

Taaljacht ziet meertaligheid als pluspunt. In de taalthema's en authentieke bronnen wordt daarom ook bewust aandacht besteed aan meertaligheid. In de handleiding zijn per blok twee meertaligheidspagina's opgenomen, met op lesniveau achtergrondinformatie over waar de leerlingen met een andere thuistaal tegenaan kunnen lopen. Ook staan er praktische tips in om de thuistaal van de leerlingen actief te betrekken bij de les. Er is een apart preteachingkatern opgenomen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bij de Nederlandse taal (extra leerstof voor woordenschat en oefening van taalverschijnselen die in de bronnen aan bod komen).

1B De school stimuleert de taalontwikkeling van de leerling in alle leergebieden.

Stimuleren van betekenisvolle activiteiten waarin school- en vaktaal en vakspecifieke taalvaardigheden verworven kunnen worden

In *Taaljacht* verwerven de leerlingen taalvaardigheden in een betekenisvolle context doordat ze gefaseerd werken aan een eindproduct. Het woordenschat-onderwijs is afgestemd op de blokthema's en bevat naast inhoudswoorden altijd een aantal functiewoorden en uitdrukkingen. Schooltaalwoorden zijn vaak de woorden van de week, die niet alleen in de taallessen, maar in alle lessen toegepast kunnen worden.

Stimuleren van het gebruiken van rijke teksten over inhoudelijke thema's in alle leergebieden

De teksten in *Taaljacht* zijn authentiek en rijk, en variëren in soort, thematiek en inhoud, taalgebruik, lengte en structuur. Het zijn teksten die de leerlingen in het leven van alledag kunnen tegenkomen, zonder de context van een methode. In de methode zijn heel diverse zakelijke (referentiële) en fictieteksten opgenomen. Bij zakelijke teksten valt te denken aan informatieve, handelingsgerichte en betogende teksten, bij fictie aan verschillende soorten verhalen, zoals historische en autobiografische verhalen, en om toneelteksten en poëzie.

Stimuleren van taalproductie en interactie in alle leergebieden

In *Taaljacht* maken de leerlingen zich talige routines en aanpakken eigen die ze gebruiken bij andere vakken. Voorbeelden hiervan zijn het coöperatief leren (Kagan), feedback geven en ontvangen volgens duidelijke herkenbare stappen, presentatievaardigheden en uitlegkaarten gericht op het schrijven van een tekstsoort.

Stimuleren van aandacht voor taalverzorging en taalgebruik in alle leergebieden

Bekende begrippen uit *Taaljacht Spelling & Grammatica*, zoals het nakijken met de 'rode bril'

(controleren van interpunctie en spelling) en de 'blauwe bril' (formuleren van goede zinnen), komen bij taal terug en kunnen door de leerkracht ook worden ingezet bij andere vakken middels de '*Nakijkaart Schrijven*'. Op die manier ervaren de leerlingen de zin van wat ze leren: ze kunnen het geleerde meteen in andere situaties toepassen.

Aanbieden van een schoolbrede set van aanpakken en flexibel inzetbare strategieën bij het ondersteunen van taalactiviteiten in de andere leergebieden

Taaljacht biedt stappenplannen en strategieën aan. De leerkracht krijgt tips om deze ook te gebruiken bij andere vakken.

DOMEIN COMMUNICATIE

Kerdoel 2 De leerling begrijpt teksten.

2A De leerling toont begrip van zakelijke en literaire teksten.

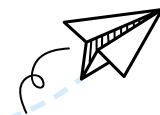
Aandachtig luisteren, kijken of aandachtig vloeiend lezen

In elk blok van *Taaljacht* krijgen de leerlingen lees-, kijk- en/of luisteropdrachten bij een diversiteit aan teksten, filmpjes en audiofragmenten. Alle bronnen geven informatie over het taalthema of zijn goede voorbeelden die de leerlingen inspireren voor de eindtaak.

Inzetten en uitbreiden van woordenschat, kennis over taal en kennis van de wereld

Lezen, kijken en luisteren hebben altijd twee elementen: het gaat in eerste instantie om de *inhoud*, het vergroten van de kennis over de wereld, en daarna om de *vorm*, de manier waarop de inhoud in taal is gevat. Deze twee elementen komen in allerlei opdrachten steeds in samenhang aan de orde. In de woordleermomenten worden samenhangende betekenissen aan elkaar gekoppeld (woordclusters).

Inzetten en uitbreiden van kennis over de vorm van teksten: tekstsoorten, tekststructuren, literaire genres, verteltechnieken

In *Taaljacht* krijgen de leerlingen diverse tekstsoorten aangeboden; ze leren deze te herkennen en geleerde tekststructuren toe te passen in zelfgeschreven teksten. De eindtaak van ieder blok kent een mondelinge en een schriftelijke component. Zo is er ook volop aandacht voor bijvoorbeeld het ontwikkelen van vertel- en presentatievaardigheden.

Beschrijven van perspectieven, communicatieve doelen, publiek, context

De leerlingen leren binnen *Taaljacht* de teksten die ze lezen, bekijken en/of beluisteren te verkennen op perspectief (wie is aan het woord?), het communicatieve doel, het beoogde publiek en de context.

In eigen woorden weergeven van de hoofd- en bijzaken, de hoofdgedachte en betekenis van een tekst, passend bij het lees- of luisterdoel

In de lessen van *Taaljacht* is er veel aandacht voor het praten over een tekst en het toelichten van bevindingen en gedachtes. Zo worden de teksten in *tekstbegrip* aangeboden volgens de didactiek van Close Reading. Close Reading stimuleert diep tekstbegrip, onder andere doordat de leerlingen actief lezen (ze maken bijvoorbeeld aantekeningen in de tekst) en door de dialogen met de leerkracht en medeleerlingen.

Flexibel toepassen van verschillende aanpakken en begripsverhogende strategieën

De handleiding van *Taaljacht* ondersteunt de leerkracht om de leerlingen te laten zien en ervaren dat er verschillende manieren zijn om een tekst goed te begrijpen. *Taaljacht* hanteert het uitgangspunt dat strategieën een middel zijn en geen doel.

2B De leerling evalueert en reflecteert op zakelijke en literaire teksten.

Benoemen van inhoudelijke relaties binnen en tussen verschillende teksten

Benoemen van verschillen en overeenkomsten in feiten, meningen en perspectieven

Benoemen van tegenstrijdige en overeenkomstige inhoud binnen en tussen teksten

In de lessen *tekstbegrip* worden regelmatig teksten met elkaar vergeleken. Zo maken de leerlingen bijvoorbeeld een venndiagram of bespreken met elkaar de overeenkomsten, tegenstrijdigheden en verschillen tussen teksten. In het thema 'Overtuigen met taal' is er veel aandacht voor teksten met meningen en in het thema 'Verhalen' is er veel aandacht voor het gebruikte perspectief in verhalen.

Evaluëren van bruikbaarheid van teksten

Reflecteren op de waarde, inhoud en vorm van teksten

In de lessen *tekstbegrip* worden teksten aangeboden die extra informatie geven over het taalthema of inspireren voor de eindtaak. De leerlingen reflecteren op de waarde van de tekst, bijvoorbeeld voor de eigen eindtaak. Zo bespreken ze onder meer met elkaar waarom een bepaalde tekst wel of niet bruikbaar is.

2C De leerling verkent de betrouwbaarheid van verschillende bronnen.

Oriënteren op kenmerken van aangereikte bronnen: maker, tekstsoort en verschijningsdatum

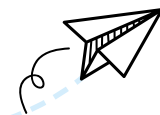
In *Taaljacht* vinden we het zorgvuldig omgaan met bronnen van groot belang; zonder nadruk speelt dit mee in alle blokken. Blok 7 van groep 7 (binnen het thema 'Taal in de media') is in zijn totaliteit gewijd aan dit onderwerp. Vooral bij het zoeken naar digitale informatie spoort *Taaljacht* de leerlingen aan om de maker, feiten, geraadpleegde experts/bronnen en de actualiteit van de bron te beoordelen.

Benoemen van inhouds- en vormelementen die misleidend zijn of vragen oproepen

Vergelijkend beoordelen van bronnen op basis van hun betrouwbaarheid

Niet alleen besteedt *Taaljacht* aandacht aan de algemene betrouwbaarheid van bronnen, door de methode leren de leerlingen ook het verschil kennen

tussen verschillende soorten onbetrouwbare bronnen. De leerlijn ‘*aantekeningen maken bij de tekst*’ ondersteunt hierbij. Al vanaf groep 4 wordt de leerlingen aangeleerd hoe ze in een tekst bijvoorbeeld vragen en opvallendheden kunnen markeren.

Kerdoel 3 De leerling produceert teksten.

3A De leerling spreekt en schrijft afgestemd op doel, publiek en context.

Hanteren van een passende aanpak

Om teksten aan te passen aan het publiek en de context, leren de leerlingen met *Taaljacht* zich te oriënteren op het doel, de vorm en de inhoud van het eindproduct. Dit gebeurt aan de hand van bronnen in het werkboek en de succescriteria die worden gegeven voor de eindtaak. De leerlingen ontdekken bijvoorbeeld dat een prentenverhaal voor kleuters andere eisen stelt dan een brief aan een onbekende.

In eigen woorden verwerken van informatie uit verschillende bronnen tot een gestructureerde tekst met bronvermelding

De authentieke bronnen in *Taaljacht* worden vaak gebruikt in de fase Begeleide inoefening van een les, om samen met de leerlingen de inhoud van de gelezen informatie vast te leggen. Bij het schrijven maken de leerlingen gebruik van verschillende teksten om tot een eindresultaat te komen. Zo maken de leerlingen in groep 8 bijvoorbeeld een werkstuk over een vreemde taal en leren ze hoe je kernwoorden en zinnen markeert in bronnen en deze vervolgens in eigen woorden kunt opschrijven.

Inzetten en uitbreiden van kennis over de vorm van teksten: tekstsoorten, tekststructuren, verteltechnieken

In *Taaljacht* krijgen de leerlingen diverse tekstsoorten aangeboden; in de lessen *tekstbegrip* leren ze deze te herkennen en geleerde tekststructuren toe te passen in zelfgeschreven teksten. De eindtaak van ieder blok kent een mondelinge en een schriftelijke component. Zo is er ook volop aandacht voor bijvoorbeeld het ontwikkelen van vertel- en presentatievaardigheden, in samenhang met schriftelijke vaardigheden.

Schrijven op letter-, schrift- en tekstniveau met een leesbaar handschrift en typschrift, en verstaanbaar spreken

In de reflectie- en presentatielessen van *Taaljacht* komen deze aspecten aan de orde.

Reviseren van de tekst met het oog op doelgerichte communicatie: taalgebruik en taalverzorging

De schriftelijke en mondelinge presentatie zijn in elk blok onderdeel van de instructie en worden tijdens het oefenen en de eindpresentatie voorzien van peerfeedback (o.a. gericht op taalgebruik, aansluiting bij het publiek, verstaan- of leesbaarheid) en feedback van de leerkracht. Als een eindtaak wordt gepubliceerd, dan is een vast onderdeel van de les Bijstellen (les 9) dat leerlingen de tekst met de ‘*Nakijkaart Schrijven*’ controleren en verbeteren.

3B De leerling gebruikt taal op een creatieve manier.

Verkennen van creatief taalgebruik van anderen in literaire en zakelijke teksten

Taaljacht hecht een bijzonder belang aan de termen ‘verkennen’ en ‘onderzoeken’. In de lessen met deze titels nodigen we de leerkracht en de leerlingen uit om in verschillende bronnen taal te verkennen en onderzoeken, en daarover met elkaar in gesprek te gaan. In de eigen Roadmap in het werkboek schrijven de leerlingen ontdekkingen op, die ze kunnen gebruiken of toepassen in de eigen taak.

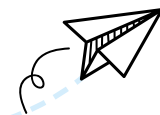
Verwoorden van eigen ideeën, gedachten, ervaringen, gevoelens en fantasieën

In *Taaljacht* schrijven de leerlingen verschillende soorten teksten, waarbij het verwoorden, ordenen en structureren een belangrijke rol spelen.

Experimenteren met klanken, woorden, zinnen, literaire genres, taalregels, taalconventies en visuele vormen

Naast de schrijfopdrachten die bij elk blok voorkomen in de taken, komt in de blokken 2 (‘Verhalen’) en 4 (‘Spelen met taal’) van elk leerjaar het gebruik van creatief taalgebruik expliciet aan de orde. Dat

varieert van het schrijven en presenteren van poëzie tot het schrijven en vertellen van verschillende soorten verhalen en bijvoorbeeld het maken en performen van een rap.

Waarderen van creatief taalgebruik

In *Taaljacht* maken de leerlingen kennis met creatief taalgebruik en hun makers. In interviews met auteurs van poëzie en toneel krijgen ze informatie over het creatieve proces van schrijvers. In de lessen 9 geven de leerlingen feedback op de presentaties van hun medeleerlingen en leren ze constructief te reageren op het werk van anderen.

3B De leerling schrijft om tot kennisopbouw en begrip te komen.

Weergeven van hoofd- en bijzaken, indrukken en vragen bij gelezen, bekeken of beluisterde inhoud

In elk blok van *Taaljacht* krijgen de leerlingen lees-, kijk- en/of luisteropdrachten bij teksten, filmpjes en audiofragmenten. Een belangrijk doel van de lessen *tekstbegrip* is dat de leerlingen leren om zelfstandig aantekeningen te maken in en bij de tekst, het zogenaamde 'lezen met de pen of het potlood in de hand'. De leerlingen schrijven bijvoorbeeld waar nodig de betekenis van moeilijke woorden naast de tekst, schrijven vragen op die bij hen opkomen en onderstrepen hoofdzaken. *Taaljacht* werkt daarnaast met filmpjes en audiofragmenten, waarin altijd een kijkvraag wordt gesteld.

Samenvatten van gelezen inhoud

In de lessen *tekstbegrip* wordt regelmatig een tekst samengevat. Zo worden graphic organisers ingezet om de leerlingen te helpen om gericht informatie uit de tekst te halen en te ordenen, met als doel tot dieper tekstbegrip te komen. De graphic organisers zijn onderdeel van de leerlijn 'aantekeningen maken bij de tekst'.

Verwoorden, onderbouwen en ordenen van gedachten, verworven inzichten en kennis in een tekst of schema

In *Taaljacht* krijgen de leerlingen te maken met verschillende soorten teksten, waarbij het verwoorden, ordenen en structureren een belangrijke rol spelen. Dit is terug te zien in de graphic organisers bij *tekstbegrip* en bijvoorbeeld het maken van een Ik-poster, infographic, Powerpoint en andersoortige eindproducten bij taal.

Inzetten en uitbreiden van school- en vaktaal

Wekelijks is er via de woordleermomenten, in de woordenschattaken en spelletjes aandacht voor school- en vaktaal. Elke week staat een aantal schooltaalwoorden centraal, waaraan de leerkracht niet alleen bij taal, maar ook bij andere vakken aandacht besteedt. De leerlingen worden aangemoedigd om de themawoorden te gebruiken, in zowel de mondelinge als de schriftelijke component van de eindtaak.

Schrijven op letter-, schrift- en tekstniveau met een leesbaar handschrift en typschrift.

De schriftelijke en mondelinge presentatie zijn in elk blok onderdeel van peerfeedback en feedback van de leerkracht. Feedback is onder meer gericht op de tekststructuur, doelgerichtheid en, bij publicatie, ook op de leesbaarheid. In les 9 (Bijstellen) stelt de leerling de eindtaak bij op basis van peerfeedback of feedback van de leerkracht.

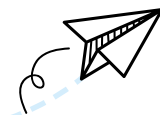
Kerdoel 4 De leerling voert gesprekken.

4A De leerling voert gesprekken afgestemd op doel, gesprekspartner(s) en context.

Inzetten en uitbreiden van vaardigheden om gesprekken constructief te laten verlopen: luisteren, herkennen van signalen en passend reageren op de gesprekspartner(s)

In *Taaljacht* leren de leerlingen kenmerken van verschillende soorten gesprekken: bijvoorbeeld een dialoog in een poppenkastspel, een podcast, een vlog of de deelname aan een debat. Door het maken van een script, draaiboek of oplossingenkaart leren de leerlingen in *Taaljacht* op verschillende manieren

constructieve gesprekken voor te bereiden. Tijdens het voeren van een gesprek (les 10) wordt er door medeleerlingen geobserveerd aan de hand van succescriteria.

Actief deelnemen aan gesprekken

In *Taaljacht* voeren de leerlingen veel gesprekken met elkaar: kleine gesprekken, o.a. tijdens de coöperatieve werkvormen, en grotere gesprekken tijdens de eindtaak. Actieve deelname wordt gestimuleerd doordat er bij de coöperatieve werkvormen wordt gewerkt met beurtenkiezers en de leerlingen altijd aan de beurt komen. Daarnaast zijn er specifieke eindtaken gericht op gespreksvormen, waarbij de leerlingen een duidelijke rol krijgen toebedeeld.

Afstemmen van taalgebruik, stemgebruik en non-verbale communicatie op communicatief doel en context

In de lessen 8 van de blokken waarin een mondelinge presentatie of gesprek wordt voorbereid, staat *Taaljacht* stil bij afstemmingsaspecten die hierbij een rol spelen, zoals toon, intonatie, volume en non-verbale communicatie.

Het taalgebruik wordt al eerder afgestemd als de structuur en inhoud van de tekst- of praatsoort worden verkend.

Verwerven en inzetten van informatie afgestemd op kennis, achtergrond, standpunt en perspectief van de gesprekspartner(s)

Aandacht voor wie je gesprekspartner is, komt ook als doel in de lessen voor, maar vooral bij het geven van peerfeedback spelen de kennis en de achtergrond van de opdracht (succescriteria) een rol. In filmpjes krijgen de leerlingen voorbeelden van dergelijke gesprekken.

Toepassen van gespreks- en taalconventies, passend bij de gespreksvorm

Dit aspect komt terug bij tal van mondelinge taaltaken. Daarnaast oefenen de leerlingen gespreksconventies door het consequent toepassen van de coöperatieve werkvormen.

4B De leerling voert gesprekken om tot kennisopbouw, begrip of een aanpak te komen.

Verwoorden van kennis, ideeën en standpunten met onderbouwing

Dit komt in *Taaljacht* op verschillende manieren aan de orde. In het toewerken naar een eindopdracht oefenen de leerlingen het verwoorden van hun opdracht. Dat kan een uitleg, een aanpak of hun kennis over een onderwerp zijn. In de taaltaken gaan de leerlingen ook actief bezig met het verwoorden van hun kennis en inzicht over woordenschat. In de blokken 'Overtuigen met taal' staat *Taaljacht* stil bij hoe je als spreker of schrijver anderen kunt overtuigen. Aan de orde komen je mening leren geven, het verschil weten tussen meningen en feiten, leren discussiëren en debatteren. Het feedback geven op een eindproduct (iedere les 9) vraagt de leerlingen om een beargumenteerde mening te geven vanuit de kennis die ze opgedaan hebben in een blok.

Vragen om toelichting, verklaring of bevestiging

In *Taaljacht* leren de leerlingen bij het geven van peerfeedback in les 9 aan de hand van succescriteria gericht vragen te stellen aan hun medeleerling over het eindproduct. Deze geeft daarop een toelichting of nadere uitleg. Filmpjes laten de leerlingen zien hoe dit moet.

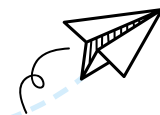
Luisteren naar, doorvragen op en ter discussie stellen van de ideeën en perspectieven van gesprekspartners

Het niet zonder meer aannemen van alles wat op papier staat of wordt gezegd, is een belangrijke vaardigheid die in *Taaljacht* op verschillende manieren voorkomt. Zo wordt er aandacht besteed aan hoe je doorvraagt als je iets niet begrijpt of wat de beweegredenen van de ander zijn.

Accepteren of verwerpen van andermans ideeën met argumenten

In de blokken 'Overtuigen met taal' staat *Taaljacht* stil bij hoe je als spreker of schrijver anderen kunt overtuigen. De leerlingen leren het verschil tussen feiten en meningen. Ze maken gebruik van het AUB-

model (Argument, Uitleg, Voorbeeld) en reflecteren op de uitvoering hiervan. Met behulp van dit model beoordelen ze argumenten in bijvoorbeeld een debat of betoog.

Samenvatten van inzichten, verwoorden van oplossingen of trekken van conclusies

In *Taaljacht* wordt bij het aanbieden van verschillende praatsoorten gewerkt met duidelijke gespreksstructuren. Zo wordt er bijvoorbeeld bij een debat en een burgerberaad gewerkt met een heldere opbouw die met de leerlingen wordt verkend en onderzocht. De leerlingen krijgen bijvoorbeeld tijd en ruimte om een oplossing bij te stellen en deze te presenteren.

Kerdoel 5 De leerling ontwikkelt zich als bewuste taalgebruiker.

5A De leerling reflecteert op het proces en evalueert het product van een taalactiviteit.

Ontvangen en geven van feedback

In les 9 van elk blok reviseren de leerlingen op basis van leerkracht- en peerfeedback hun geschreven of gesproken tekst, die ze vervolgens presenteren in les 10, waarin opnieuw feedback wordt gegeven. Dit wordt gedaan aan de hand van succescriteria en concreet uitgewerkte stappen in het werkboek.

Verwoorden van het proces: de gemaakte keuzes in aanpak en strategieën tijdens en na de uitvoering van een taalactiviteit

In *Taaljacht* verwoorden en waarderen de leerlingen geregeld het doorlopen proces, de toegepaste strategieën en de opgedane kennis en vaardigheden. Dit doen ze iedere les tijdens het terugkijken, vaak met een coöperatieve werkvorm, en in de evaluatie van het blok. Dit gebeurt dus op verschillende momenten en manieren.

Beoordelen van het product van de taalactiviteit aan de hand van aangereikte criteria

Tijdens het werken aan het blok reflecteren de leerlingen op de voortgang van hun kennis en

vaardigheden. De leerlingen stellen de beginrubric bij aan de nieuwe stand van zaken. Op een klassikaal magneetbord kunnen de leerlingen hun naam magneet (behorend bij de Rubric) verplaatsen. In de laatste les waarderen ze de kennis en vaardigheden die ze in een blok hebben gekregen in de eindrubric.

Formuleren van leerdoelen voor proces en product bij toekomstige taalactiviteiten

In de laatste les van een blok *Taaljacht* wordt gezamenlijk terug- en vooruitgekeken: wat staat er in het volgende blok centraal en welk procesdoel kan worden meegenomen?

Voor de leerkracht is er een apart formulier waarop de ervaringen, successen, leerpunten en vervolgstappen kunnen worden genoteerd.

DOMEIN TAAL

Kerdoel 6 De leerling toont inzicht in taal als systeem.

6A De leerling beschouwt de relatie tussen vorm en betekenis van taal.

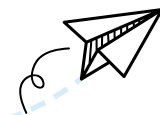
Verkennen hoe letterklanken, klemtoon, intonatie en ritme samenhangen met de betekenis van taal

Intonatie speelt een grote rol bij het oefenen en uitvoeren van de mondelinge eindopdrachten. Het spelen met klanken, rijm en ritme in relatie met de betekenis komen vooral aan bod in de blokken 'Spelen met taal'. Maar ook in andere blokken speelt dit een rol.

Inzicht tonen in de opbouw van basale woorden om de betekenis af te leiden

In *Taaljacht* is er in elke les aandacht voor woordenschat, waarbij de leerkracht aandacht heeft voor de woordvorm en de betekenis. Het functioneel gebruiken van de relaties tussen de vorm van het woord en de betekenis komt vooral aan bod in de blokken 'Taal leren' en 'Spelen met taal'.

Verkennen hoe woordvolgorde en zinsdelen de betekenis van een zin bepalen

Taaljacht kijkt in de lessen *grammatica* en taal naar het verschil in woordvolgorde in zinnen bij verschillende talen, maar besteedt ook aandacht aan de informatie die woordsoorten toevoegen aan een zin. Denk aan het gebruik van bijvoeglijke naamwoorden om een verhaal levendiger of een dialoog sprekender te maken.

Verkennen hoe woordgebruik, stijlmiddelen en opbouw van teksten de betekenis beïnvloeden

Taaljacht staat regelmatig stil bij keuzes die te maken zijn in taalgebruik in gesprekken, verhalen, informatieve teksten en presentaties.

Functioneel gebruiken van taalkundige begrippen en taalbeschouwingsstrategieën bij het denken en praten over spelling en grammatica

Inzicht in de opbouw van zinnen helpt de leerlingen om de eigen taal beter te beheersen, te begrijpen én te waarderen. Dit inzicht ondersteunt de leerlingen bij spelling. Denk aan het woord(deel) *brand*, dat afhankelijk van de woordsoort en de functie in de zin op verschillende manieren wordt gespeld (de brand – De zon brandt. – Ik ben verbrand). In de lessen *grammatica* krijgen de leerlingen via de activerende didactiek van Coppens inzicht in de opbouw van zinnen, waarna ze deze inzichten toepassen bij het spellen. De leerlijn sluit aan bij recente inzichten over activerende grammaticadidactiek door o.a. Van Rijt & Coppens (2021): de leerlingen worden gestimuleerd om over grammatica na te denken.

6B De leerling toont inzicht in regels en procedures voor spelling, formulering en interpunctie.

Correct formuleren op woord-, zins- en tekstniveau

Taaljacht spelling & grammatica biedt een preventieve spellingaanpak met continue herhaling en een unieke samenhang tussen grammatica en spelling. Interpunctie wordt voorbereid bij grammatica en toegepast in schrijfopdrachten bij de

toepassingsopdrachten van *spelling & grammatica* en van *taal*. Tekstopmaak is steeds expliciet aan de orde wanneer een tekst wordt gemaakt om te presenteren.

Verbinden van vorm en betekenis om de correcte spelling te achterhalen

In *Taaljacht* wordt kennis over klankvorm, woordvorming en zinsbouw voorbereid in de les *grammatica*, waarna deze kennis wordt toegepast in de les *spelling*. Bijvoorbeeld: in les 1 van *grammatica* leren de leerlingen dat een verkleinwoord bestaat uit een grondwoord en een achtervoegsel, en bij spelling leren ze vervolgens verkleinwoorden vanuit woordvorming op te schrijven. In *taal* gebruiken de leerlingen verkleinwoorden in een functionele context.

Ontwikkelen van spellingbewustzijn en spelling-geweten

Taaljacht maakt de leerlingen spellingbewust door het leren nakijken van zelfgeschreven teksten met de ‘rode bril’ en de ‘blauwe bril’. De leerlingen controleren hun teksten op interpunctie en spelling (‘rode bril’) en op zinsbouw (‘blauwe bril’), eventueel met ondersteuning van een (digitaal) woordenboek. Ze worden zich in toenemende mate bewust van het effect van het gebruik van een correcte spelling en presentatie in het algemeen in teksten die door anderen worden gelezen.

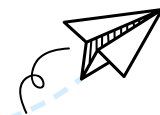
Reflecteren op gemaakte keuzes in woorden en zinnen

De leerlingen leren met behulp van de ‘*Nakijkaart Schrijven*’ met de ‘rode bril’ (spelling en interpunctie) en de ‘blauwe bril’ (zinsbouw) reflecteren op hun eigen taalverzorging.

Inzetten van hulpmiddelen en bronnen om regels en procedures correct toe te passen en teksten te redigeren

In *Taaljacht* ondersteunen hulpmiddelen als de ‘*Categoriekaart, het Stappenplan werkwoordspelling, de Hulpkaart interpunctie en de Nakijkaart Schrijven, Fasen van een verslag, Opbouw van een verhaal en Vorm van gedichten*’ de leerlingen bij het toepassen van regels en afspraken tijdens het schrijven.

Kerdoel 7 De leerling verkent het gebruik van taal.

7A De leerling verkent hoe je met taal uiting geef aan identiteit.

Verkennen van het eigen talige repertoire in relatie tot hoe je wilt overkomen en tot welke groepen je wilt behoren: talen en taalvariëteiten, gebaren, lichaamstaal

In *Taaljacht* besteden de leerlingen op verschillende manieren aandacht aan hun talige identiteit. Talen, taalvariëteiten, gebaren en lichaamstaal komen veelvuldig aan bod. Het eerste blok van elk leerjaar heeft als hoofdthema 'Taal leren' en het derde blok 'Van wie is de taal?'. Bij ieder blok zijn suggesties opgenomen hoe je aandacht kunt besteden aan meertaligheid en specifiek aan de moedertalen van de leerlingen. Enkele voorbeelden zijn: in blok 1 van *Taaljacht* maken de leerlingen kennis met de officiële Nederlandse gebarentaal. Ook besteedt *Taaljacht* aandacht aan dialecten, waarbij de leerlingen een taalonderzoek doen.

Verkennen van het eigen talige repertoire in relatie tot publiek, doel en context

In *Taaljacht* presenteren de leerlingen zich onder meer met dialoog, uitleg en debat. Ze oefenen in tweetallen of in kleine groepen en staan stil bij het effect van hun mondelinge en schriftelijke presentatie.

Reflecteren op hoe je overkomt op anderen op basis van keuzes in het eigen talige repertoire

In de lessen 9 en 10 staan de leerlingen stil bij hun presentatie. In les 9 krijgen ze feedback op basis waarvan ze hun presentatie nog kunnen bijstellen. In les 10 krijgen ze peerfeedback en feedback van de leerkracht op hun eindpresentatie.

Waarderen van het eigen talige repertoire

In les 12 van *Taaljacht* kijkt de leerkracht met de leerlingen terug op het blok en geven de leerlingen

een waardering voor hun eigen presentatie in de eindrubric. Ze sluiten het blok vaak af met een opmerking over waar ze het meest trots op zijn en wat ze geleerd hebben.

7B De leerling verkent taalvariatie en taalverandering in het Nederlands taalgebied

Verkennen van verschillende taalvariëteiten van het Nederlands: school- en vaktaal, groeps- en streektalen

In groep 6 (blok 3) wordt specifiek aandacht besteed aan dialecten. De leerlingen doen een klein taalonderzoek naar verschillen en overeenkomsten met het Standaardnederlands. Ze krijgen informatie over taalvariëteiten op het gebied van uitspraakverschillen en woordgebruik. Ook komt de verspreiding van dialecten in Nederland en Vlaanderen aan bod. Via korte informatieve teksten en filmpjes leren de leerlingen dat dialecten een belangrijke rol kunnen spelen in het dagelijks leven.

Vergelijken van de contexten waarin verschillende talen en taalvariëteiten worden gebruikt

In *Taaljacht* staan we stil bij het gebruik van taal in een context, door bijvoorbeeld te kijken naar welke taal je in welke situatie gebruikt. Ook gebarentaal en beeldtaal krijgen expliciet aandacht.

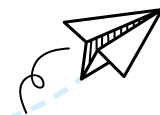
Benoemen van overeenkomsten en verschillen tussen het Nederlands en andere talen en taalvariëteiten op klank-, woord- en zinsniveau

De leerlingen leren talen ook te beschouwen naar vorm op verschillende niveaus, van klank/letter- via woord- naar zins- en tekstniveau. Zo bestuderen de leerlingen in *Taaljacht* klankverschillen, verschillen in woorden en verschillen in zinsbouw.

Verkennen van overtuigingen over verschillende talen en taalvariëteiten

Niet alleen maken de leerlingen in *Taaljacht* kennis met andere talen en taalvariëteiten, ze buigen zich bijvoorbeeld ook over hoe verschillende talen sociaal worden gewaardeerd.

Verkennen van veranderingen in taalgebruik onder invloed van tijd, media en maatschappelijke ontwikkelingen

Taal is niet statisch, ontdekken de leerlingen in *Taaljacht*. In verschillende blokken reflecteren ze op veranderingen in de vorm, de betekenis en het gebruik van de Nederlandse taal. We laten bijvoorbeeld zien dat in middeleeuwse teksten andere woorden gebruikt werden en dat de betekenis van die woorden destijds ook anders was.

DOMEIN LITERATUUR

Kerdoel 8 De leerling doet ervaring op met literatuur.

8A De leerling ontwikkelt een eigen leesvoorkeur.

Lezen en beluisteren van boeken en teksten, van verschillende schrijvers en literaire genres

De teksten in *Taaljacht* zijn authentiek. Er is veel variatie in soort en inhoud, lengte, structuur, thematiek en moeilijkheidsgraad. De teksten zijn rijk in taalgebruik. Het zijn zowel zakelijke (referentiële) teksten als fictie en van beide soorten komen verschillende varianten in de methode voor. Bij zakelijke teksten valt te denken aan informatieve, handelingsgerichte en betogende teksten; bij fictie aan verschillende soorten verhalen (bijvoorbeeld historische, hedendaagse of autobiografische verhalen), fabels, maar ook aan toneelteksten en poëzie. De gebruikte teksten zijn aansprekend, ze dagen de leerlingen uit en zetten aan tot nadenken. Ze kunnen over allerlei belangrijke maatschappelijke onderwerpen gaan, over culturele, maar ook over persoonlijke kwesties, en ze nodigen uit tot gesprek.

Geven van een waardeoordeel over gelezen of beluisterde boeken en teksten op basis van literaire genres, eigen interesse en beleavingswereld

In de lessen *tekstbegrip* worden na het lezen van een tekst verbanden gelegd met eigen kennis, ervaringen

en andere teksten. Zo leren de leerlingen dat je hierdoor de informatie in een tekst bijvoorbeeld beter kunt plaatsen en begrijpen. Ze leren out of hun eigen box denken.

Aangaan van nieuwe leesuitdagingen op basis van eerdere lees-, luister- en kijkervaringen

De leerlingen maken in *Taaljacht* regelmatig kennis met de schrijver: dit gebeurt met filmpjes en infotekstjes. Het doel hiervan is om de leerlingen te motiveren om meer van de schrijver te lezen. Voor de leerkracht is er een overzicht van alle gebruikte boeken en bronnen; hiermee kan bijvoorbeeld een leestafel worden ingericht.

Verwoorden van persoonlijke voorkeur op basis van reflectie op ervaringen met literatuur

Door middel van literatuur worden de leerlingen als het ware uit hun concrete werkelijkheid getild en ervaren ze een andere wereld. Door de veelvuldige contacten met allerlei soorten teksten ontwikkelen ze geleidelijk een eigen voorkeur (waar de leerkracht oog voor heeft). In de lessen *tekstbegrip* wordt hierover gesproken.

8B De leerling verkent de waarde van literatuur.

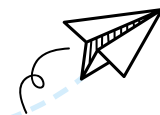
Verwoorden van persoonlijke leeservaring en -beleving na het lezen van literatuur

In *Taaljacht* is blok 5 in elk leerjaar gericht op het overtuigen met taal. De leerlingen leren bijvoorbeeld het verschil tussen feiten en meningen, en hoe ze iemand kunnen overtuigen van hun standpunt. Ze maken een boekenpraatje, waarin ze onder meer hun mening geven en anderen motiveren om ook het boek te lezen. In de lessen *tekstbegrip* wordt met name in de derde fase van Close Reading dieper nagedacht over de tekst en worden de leerlingen aangemoedigd om zich een mening te vormen over de tekst.

Verwoorden van opgedane inzichten en kennis over zichzelf op basis van literatuur

In de lessen *tekstbegrip* ontwikkelen de leerlingen

hun woordenschat, taalvaardigheid en kennis van de wereld door middel van het lezen van literatuur.

Verwoorden van opgedane inzichten en kennis over anderen op basis van literatuur

De leerlingen worden in *Taaljacht* door het diverse aanbod van authentieke teksten geconfronteerd met de talige kenmerken van verschillende genres en subgenres, maar ook met functionele aspecten van deze teksten. Ze bespreken met elkaar in coöperatieve werkvormen wat deze teksten bij hen teweegbrengen.

Verwoorden van opgedane inzichten en kennis over de wereld en culturen op basis van literatuur

Vooraf in de blokken 'Taal leren' en 'Van wie is taal?' maken de leerlingen in *Taaljacht* kennis met andere (taal)culturen. Door een taalonderzoek te doen of een infographic te maken, verwoorden ze hun inzicht en kennis op papier of mondeling in een presentatie.

Kerdoel 9 De leerling toont inzicht in literatuur.

9A De leerling toont inzicht in verhalende teksten.

Beschrijven welk probleem of welke wens van een hoofdpersoon de motor van het verhaal is en hoe het verhaal zich ontwikkelt

In *Taaljacht* verwerven de leerlingen inzicht in verhalende teksten, door ze te lezen en zelf te schrijven. In de gebruikte authentieke teksten leren de leerlingen de kenmerken van een verhaal herkennen en benoemen (in graphic organisers) en in verschillende blokken passen ze die kennis toe in teksten die ze moeten schrijven (printbladen eindtaak).

Beschrijven van verschillende hoofd- en bijfiguren, helpers en tegenspelers en hun karaktereigenschappen

In de lessen *tekstbegrip* leren de leerlingen de diverse personages in een verhaal onderscheiden.

Bespreken wat je weet van de personen (karakter, motieven, gevoelens en bezigheden) zorgt voor een beter begrip. Zo maken de leerlingen bijvoorbeeld een karakterkaart van een aantal personages uit een tekst. Deze kennis passen ze toe bij het schrijven van eigen teksten, bijvoorbeeld een script voor een poppenspel, toneel of musical.

Benoemen van verteltechnieken die een schrijver gebruikt om spanning op te bouwen

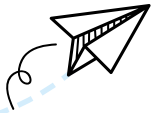
In de lessen *tekstbegrip* leren de leerlingen de opbouw van een tekst en de technieken die een schrijver hanteert om spanning op te bouwen herkennen. Ze markeren deze in de tekst en gaan er met elkaar over in gesprek. De structuur van Start-Midden-Slot die in veel verhalen voorkomt, ondersteunt de leerlingen bij het schrijven van teksten. In *Taaljacht* is dit structureel opgenomen bij de lessen waarin een verhaal geschreven moet worden. Dat deze technieken ook gebruikt worden bij het vertellen van verhalen, wordt duidelijk in de lessen over storytelling.

9B De leerling toont inzicht in genre-kenmerken van literatuur.

Onderscheiden van poëzie-, proza- en dramateksten op basis van eenvoudige genrekenmerken

Omdat de thema's in *Taaljacht* taalthema's zijn, is dit kerndoel duidelijk herkenbaar. In de blokken wordt aandacht besteed aan de kenmerken van verschillende genres. Het schrijven van teksten van een bepaald genre verloopt stapsgewijs in verschillende lessen. De start is het verkennen van kenmerken van een genre door kennis te maken met voorbeelden van het genre en deze kenmerken te markeren in de tekst. Het blijft niet bij deze oriëntatie, want na het verzamelen van ideeën voor een tekstgenre gaan de leerlingen zelf schrijven. Vaak zijn er bij blokken voorbeeldfilmpjes van hoe hierover peerfeedback gegeven moet worden op basis van de geleerde kenmerken. Hierdoor krijgen de leerlingen een goed beeld van wat er van hen verwacht wordt.

Benoemen van kenmerkend taalgebruik in literaire genres: figuurlijk taalgebruik, rijm en ritme

Met name in de blokken 'Spelen met taal' staat dit onderwerp centraal. Het gaat hierbij niet alleen om het herkennen, maar vooral om het waarderen en genieten hiervan en er zelf mee aan de slag gaan en succeservaringen opdoen.

Benoemen van kenmerkende visuele elementen in literaire genres: illustraties, vormgeving

Dat de functie van illustraties, beeldtaal en vormgeving belangrijk is bij verschillende genres, zoals verhalen, poëzie en prentenboeken, is in *Taaljacht* een herkenbaar aspect. De leerlingen worden zich bewust van de rol hiervan en passen dit toe bij presenteren van hun eigen eindproduct. Het verdient aanbeveling dat u als school naast het gebruik van *tekstbegrip* aandacht besteedt aan de ontwikkeling van literaire competenties, bijvoorbeeld door het organiseren van vrij lezen en het ontwikkelen van literaire activiteiten, zoals schrijversbezoek en gezamenlijke excursies naar de plaatselijke bibliotheek.

